

2016. június

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTESTVÉREKET, ÉS
MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

A társaság vidám falatozása és beszélgetése közben az egyik férfi megjegyezte: A házigazdák süménye olyan finom, hogy ez számomra valóságos válóok; az én drága kis feleségem ugyanis huszonkét évi házasságunk alatt még egyszer sem volt képes ilyen süményt produkálni! Hát, ami igaz, az igaz – vette át a szót az érintett feleség elvörösödve –, eddig még nem sikerült olyat sütnöm, amit az én drága férjem megdicsért volna. Viszont remekül tud kritizálni, ledorongolni, de elvárja, hogy ha néhány szál hervadóban lévő virággal meglep, akkor én ódákat zengjek az ő kifinomult ízléséről. Ja, kedves barátaim – szólalt meg a társaság egy másik férfitagja –, a házasság nem könnyű műfaj, nem csak a mézeshetekből áll! A házasság állandó küzdelem, mindkét félnek küzdenie kell azért, hogy jogait és érdekeit érvényesíteni tudja, hogy se a másik kénye-kedvének kiszolgáltatva ne legyen, se ne váljon rabszolgává. De ez nem csak ma van így – szólt közbe egy orvos-házaspár nőtagja –, erre vonatkozik az az állítólag az antik görögöktől származó mondás, hogy a házasság olyan, mint az ostromlott vár, aki belül van, az ki akar belőle törni, aki meg kívül, az be szeretne jutni. Vagyis az a szerencsés, aki idejében el tud válni, majd újránházasodni. Ha aztán netán a házasságból család lesz – mondta kellő határozottsággal a süményt dicséző férj –, olyan és annyi gond szakad az emberre, hogy magára már gondolni sem tud. Ezért mondom, hogy Dante valójában nem a házasság, hanem a család kapujára szánta híres feliratát: „Ha itten belépsz, hagyj fel minden reménnyel!”

Ha valaki összeszámlálná, hogy jelenleg a magyarországi moziban futó filmek közül hány alkotás támogatja a hagyományos házasság és család értékeit, és mennyi van ellene, azt hiszem elszomorító adatot kapna. A közbeszédben, baráti társaságban vagy a munkahelyen általános beszédtema a „modern” család, a többedik házasság, vagy a házasságot elutasító életforma. Szokás a kikapós menyecskét, vagy a többedik kapcsolatát sem legalizálni óhajtó férfit példaképnek beállítani, pozitív hősként beállítani. Még keresztény körökben is gyakran hallani házasságellenes tréfás, vagy gúnyos megjegyzéseket.

Idézetek fel olyan beszélgetéseket, amelyekben egyesek a házasság „árnyoldalait”, vagy „személyiség romboló” hatásait – esetleg tréfásan – fejtegették. Hogyan tudtok ilyen estben kiállni a keresztény házasság értékei mellett? Hogyan reagáltok arra, amikor jelenlétetekben egy házaspár „jópofáskodva” felhánytorgatja egymás gyengéit?

Ferenc pápa Amoris Laetitia c. apostoli buzdításában a krisztusi tanítás alapján szilárdan állva felsorol egy sor, a családokat napjainkban érő új kihívást, de rámutat a remény jeleire is. Az antropológiai-kulturális változások ma az életet minden szempontból befolyásolják, ezért a felmerülő kérdéseket alapos körültekintéssel, az egyes eseteket kellő megkülönböztetéssel kell kezelnünk. Ugyanakkor észre kell vennünk, hogy a változások következtében a társadalom különböző intézményei az egyes emberek érzelmi életét és a családi közösséget egyre kevésbé támogatják.

Veszedelemes kihívást jelent az egyre szélsőségesebb individualizmus, az individualisztikus kultúra uralkodóvá válása. Ahol az egyes családtagokat egymástól független lehetőségekkel és vágyakkal rendelkező egyedekként kezelik, ott a családi kötelékek meglazulnak és megjelenik az intolerancia, az ellenségeskedés. A birtoklás és élvezet individualisztikus kultúrájának a családban való megjelenése magával hozza a széthúzást és az agresszivitást. A mai életritmus, a stressz, társadalmunk struktúrája és munkaszervezése olyan kulturális tényezők, amelyek megnehezítik a hosszútávra kiható döntések meghozatalát.

Ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy vannak olyan jelenségek, amelyeknek nem csak negatív, hanem pozitív vonatkozásai is vannak. A mai társadalom értékesnek tartja, ha valaki arra törekszik, hogy önálló egyéniséggé, határozott, hiteles személlyé váljon. Az önállóságra való törekvés segíti a képességek kibontakoztatását, az új kihívásokra való spontán reagálást, de előhozhatja az egyén állandó bizalmatlanságát, a kötöttségektől való menekülést, a kényelemben való bezárkózást, sőt az arroganciát is. Sokat hangoztatott ideál az emberi

szabadság, különösen a választás szabadsága, amely lehetővé teszi az egyéni élet tetszés szerinti alakítását, a saját készségek érvényre jutását. A szabadság nagyszerű dolog, de ha hiányoznak a nemes célok, és gyenge a személyes fegyelem, akkor a „szabad” egyén képtelen lesz magát nagylelkűen elajándékozni. Látjuk, hogy sok országban, ahol csökken a házasságkötések száma, egyre többen határoznak úgy, hogy „szabadok” akarnak maradni, nem akarnak elköteleződni, ezért inkább egyedül élnek, vagy akivel együtt élnek, azzal nem akarnak egy lakásban lakni. Fontos és dicséretes dolog a társadalmi igazságosság is, de ha hibásan értelmezik, akkor a szabad polgárok szolgáltatásokat követelő ügyfelekké degradálódnak és a gyengül a társadalmi kohézió.

Mondjatok példákat olyan vívmányokra, célokra, értékekre, amelyeknek pozitív és negatív oldalai is vannak! Hogyan tudjátok gyerekeiteket segíteni, ha ilyen döntések előtt állnak?

A fogyasztói társadalom elsődleges célja a gazdasági fejlődés. Ban Ki-Moon, az ENSZ főtitkára mutatott rá 2011-ben egy beszédében: „Nemzetközi szinten elismerik és tisztelik a családot, a fejlődési munkaprogramokban azonban meg se említik. A családok szerepét a fejlődési célkitűzésekért folytatott küzdelemben sokszorosan alábecsülik.” Az egy férfi és egy nő házasságára alapuló család olyan életet szolgáló és szolidaritást megtestesítő közösség, amely egyedülálló módon képes szolgálni és továbbadni a kulturális, etikai, spirituális és vallási értékeket; hozzájárulása saját tagjai és társadalom fejlődéséhez és jólétéhez nélkülözhetetlen. A család az emberi együttélés alapja és természetes forrása.

Keresztényként nem mondhatunk le arról, hogy minden házasság és valamennyi család érdekében szót emeljünk. Napjaink családjait azonban csak akkor tudjuk hatékonyan támogatni, ha meg értjük annak a társadalmi kultúrának a szellemét, amelyben élnek. Ugyanakkor hiba lenne, ha azért, hogy korszerűnek látszódjunk, hogy a korunkban eluralkodó házasságot elutasító és alternatív családformákat preferáló közgondolkodással szembe ne kerüljünk, eltávolodnánk az Isten által megalapított családesheménnyől (I. Mt 19,4-6), vagy ha korunk erkölcsi és emberi hanyatlása láttán elbizonytalanodnánk. Abból sem sok haszon származik, ha ékesszólóan becsméreljük korunk nyomorúságos betegségeit, ezzel mit sem tudunk a helyzeten változtatni. Még kevésbé segít az, ha a tekintély hatalmával kemény szabályokat hirdetünk, és az ezeket a szabályokat be nem tartókat elutasítjuk. Az a feladatunk, hogy felelősségteljesen és teljes szívvel felmutassuk azokat az okokat és motivációkat, amelyek miatt az emberek javát az szolgálja, ha a házasság és család mellett döntenek, ha válaszolnak Isten kegyelmi meghívására. Hirdessük életünkkel is a család evangéliumát! (vö. AL 32–35)

Mi segít abban, hogy környezetetekben elismert legyen a keresztény házasság- és családeideál?

Nem akarok dicsekedni – mondta a süteményt sütő asszony férje, a házigazda –, de ez, és a hasonló sütemények nálunk mindig az öröm forrásai. Én ugyanis nagyon szeretem a süteményt, nagy örömmel eszem, de még nagyobb örömet jelent nekem, amikor feleségem arcán meglátom az elégedettség mosolyát. Már hogyné lennék elégedett – szölt közbe a feleség –, amikor látom, hogy a férjem örül. És mi van akkor – kérdezte a társaság egyik nőtagja –, amikor a sütemény nem sikerül, odaég, vagy sületlen marad? A sütemény ilyenkor is az öröm forrása? Semmi esetre se lesz ebből botrány – válaszolt a süteménykedvelő férj –, ilyenkor az égett, vagy szétpukkadt sütemény láttán jókat szoktunk nevetni. Feleségem nem akart sem nekem, sem magának rosszat, miért tennék neki szemrehányást? Szóval a ti házasságotok-családotok kapujára – szölt a süteményt először dicsérő férfi – a feliratot Dantenak úgy kellett volna fogalmaznia, hogy „Ha itten belépsz, hagyj fel minden bosszúsággal, búval-bánattal!” Látjátok, ezért olyan jó itt lenni nálatok – szölt az orvos-házaspár férfitagja –, mert nálatok semmi különös nem történik, csak ránk ragad ez a másnak örömet okozni akarás. Kérek még egyet abból a süteményből, hadd örüljek neki!

Bíró László
az MKPK családreferens püspöke
a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke